

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny

Parlamentní institut

PLATOVÉ POMĚRY ČLENŮ HORNÍCH KOMOR V EVROPSKÝCH STÁTECH

Informační podklad: č. 1.154

- 1.verze -

Zpracoval: JUDr. Jindřiška Syllová, CSc.

leden 2004

OBSAH:

PLATOVÉ POMĚRY ČLENŮ HORNÍCH KOMOR V EVROPSKÝCH STÁTECH.....	3
BELGIE – SENÁT.....	4
FRANCIE - SENÁT	4
ITÁLIE - SENÁT.....	5
NIZOZEMSKO – EERSTE KAMMER	5
POLSKO – SENÁT	6
RAKOUSKO – SPOLKOVÁ RADA	6
RUMUNSKO.....	7
ŠPANĚLSKO – SENÁT	8
ŠVÝCARSKO – STAVOVSKÁ RADA (RADA KANTONŮ).....	8
VELKÁ BRITÁNIE – SNĚMOVNA LORDŮ	9

Platové poměry členů horních komor v evropských státech

Platové srovnání s dolní komorou

Platové poměry členů horních komor jednotlivých parlamentů se liší často podle toho, jaké má příslušná horní komora pravomoci, není to však bezpodmínečným pravidlem. Pokud jde o parlamenty s rovností funkcí komor (Belgie, Itálie, Rumunsko, Švýcarsko), je ohodnocení činnosti členů horní komory vždy shodné s poslanci. U ostatních horních komor je ohodnocení většinou nižší. Přesto v polském a francouzském parlamentu mají členové horní komory shodný plat jako poslanci, i když úloha horní komory je podstatně nižší. To je v Polsku vyrovnáno částečně tím, že plat senátorů (i poslanců), kteří mají jiné zaměstnání, se krátí. Plat je vždy zdaněn a platí se z něj sociální a důchodové pojištění.

Funkcionáři komory a jejich orgánů pobírají ve všech komorách funkční příplatky přiměřené základnímu platu (částečný násobek platu).

Valorizace platu

Většina komor odvozuje své platy od základny, kterou je určitý plat státního úředníka. Z tohoto důvodu se plat valorizuje shodně jako plat tohoto úředníka podle valorizačního systému ve státní službě.

Paušální náhrady

Většina členů horních komor pobírá kromě platu (většinou nezdaněnou) paušální náhradu. Její výše bývá stanovena zákonem, výjimečně jenom určitým orgánem komory a pravidelně či nepravidelně valorizována. Kromě této náhrady mají některé komory paušálem hrazeny i náklady cestovního (častější je však náhrada za ujeté kilometry). Při posuzování výše paušálních náhrad je nutno zohlednit to, zda tyto náhrady zahrnují zařízení kanceláře, její nájem a sekretářské služby, či zda zahrnují jen sekretářské služby, či zda jsou všechny tyto služby hrazeny zvlášť ve formě nepaušální náhrady či naturálně a náhrada slouží k jiným účelům, které nejsou kontrolovány.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady.

Kromě platu a paušálu má většina komor upraveny pro své členy členů nároky na náhradu cestovního. Dále je možno uplatnit nárok na určité naturální požitky (zejm. veřejná doprava zdarma, kancelář v obvodu, asistent) nebo náhrady jejich nákladů. Tyto náklady jsou obvykle určovány určitým orgánem sněmovny, resp. jejich maximální hodnoty.

Cesty do zahraničí jsou konkrétně hrazeny (ubytování i doprava), stravné na služební cesty se však v žádném západoevropském státě nevyplácí.

Jednotlivé státy

K metodice zpracování

- Je nutno zdůraznit, že nad tabulkami uvedený průměrný plat vzhledem k tomu, že tento údaj není běžně ve statistikách uváděn (a i kdyby byl, nebyl by zatím znám za rok 2003), je pouze přibližný, vychází z údajů průměrných platů v závislé činnosti v průmyslu a státní správě pro rok 2001 a 2002 a slouží výhradně ke hrubému srovnání průměrného platu s platem člena horní komory.
- Výběr států je zvolen vzhledem k důležitosti, rozloze a stabilitě jednotlivých evropských států. Ze západní Evropy chybí jen Irská republika, u níž se nepodařilo získat plný přehled o platových záležitostech, její údaje budou doplněny ve druhé verzi odpovědi. Dále chybí plné zpracování Nizozemska – kolegové z parlamentu setrvale neodpovídají. Celé zpracování Nizozemska bude obsaženo ve druhé verzi odpovědi.

- Drobné (nikoliv závažné) změny v platech pro tento rok jsou možné – platy i náhrady se stále mění a v řadě zemí nejsou vůbec transparentní.

Belgie – Senát

Charakteristika komory

25 plus 15 senátorů voleno, 31 vybráno rozdílným způsobem jazykovými společenstvími a jejich orgány. Silná role v legislativním procesu, může však být přehlasován. Některé zákony musí být schváleny jazykovými komunitami v komorách.

Platové srovnání s dolní komorou.

Plat senátora v r. 2002 byl 5 259 EUR, poslanec pobírá plat shodný. Tento plat jsme použili pro srovnání s průměrným platem. Podle posledních informací byl základní plat valorizován pro rok 2004 na 5 668 EUR. Jedná se o plat shodný s platem státní rady na začátku jeho kariéry.

Valorizace platu

Podle platu státní služby resp. příslušného rady.

Paušální náhrady

Senátor pobírá nezdánitelný paušál momentálně ve výši 28% platu, tj. 1 615 EUR. Náhrada se zvyšuje podle inflace. Paušál nezahrnuje úhradu sekretářských služeb ani asistenta.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Veřejná doprava je pro senátory zdarma. Náhradu cestovních nákladů dostávají senátoři v závislosti na vzdálenosti jejich bydliště od Bruselu, a to 0.25 EUR za km, maximálně 120 cest do a z Bruselu za rok. Na služební cestu dostávají dávky v závislosti na státu, do kterého jedou. Jednoho spolupracovníka (sekretářku) platí senátorovi komora. Ostatní spolupracovníci jsou placeni ze zdrojů klubu.

PP= 33 109 EUR/rok (2759 EUR/měsíc)

	Měsíční plat v EUR	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	5 259	1,9	1 615	6874	2,49
Člen dolní komory	5 259	1,9	1 615	6874	2,49

Francie

Charakteristika komory

321 senátorů voleno na 9 let voliteli většinovým systémem. Hlavní rolí je technická revize návrhů běžných zákonů (Senát může však být přehlasován), některé zákony musí být Senátem přímo schváleny.

Platové srovnání s dolní komorou

Poslanecký a senátorský plat jsou shodné a činí v r. 2003 5 205 EUR. Senátor dále pobírá tzv. náhradu na bydlení, tak jako státní úředník, ve výši 3% platu, tj. 156 EUR za měsíc, a dále na základě stejného předpisu funkční náhradu ve výši čtvrtiny platu, tj. 1 340 EUR. Ze součtu těchto částek tj. z 6 702 EUR se odvádí sociální a důchodové pojištění, solidární poplatek a další dávky, a daně.

Valorizace platu

Výše platu je stanovena podle průměrného platu nejvyšších státních úředníků a je tedy spolu se státní službou valorizován.

Paušální náhrady

Senátoři pobírají pro účely sekretářských prací, kanceláře a jejího zařízení a služeb a dalších potřeb hrubou náhradu v r. 2003 6 386 EUR, čistého pak 5 900 EUR.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Na každého asistenta (max. 3 asistenty) obdrží člen senátu na měsíc 2 275 EUR hrubého.

Senátor má nárok na proplacení čtyřiceti zpátečních letenek mezi Paříží a jeho volebním obvodem a dvaceti zpátečních letenek mezi Paříží a jinými místy ve Francii. Senátoři mají nárok na bezplatnou přepravu v rámci národní železniční sítě SNCF a na bezplatnou přepravu služebním vozem Senátu (na krátké vzdálenosti). Senátoři mohou čerpat výhodné půjčky pro řešení jejich bytové situace v Paříži – maximální doba splatnosti činí 18 let a průměrná úroková sazba je 2% při půjčce ve výši 75 000 EUR.

PP = 27051 EUR/rok (2254,25 EUR/měsíc)

	Měsíční plat v EUR	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	6702	2,97	5 900	12 602	5,59
Člen dolní komory	6702	2,97	5 900	12 602	5,59

Itálie - Senát

Charakteristika komory

Kromě 10 jsou senátoři přímo voleni kombinovaným systémem. Silná komora, vyslovuje důvěru vládě.

Platové srovnání s dolní komorou

Členové obou komor mají shodnou tzv. náhradu, nepřevyšující roční příjem funkce na úrovni předsedy sekce Kasačního soudu. Tato náhrada zahrnuje jak plat, tak náklady na výkon mandátu a sekretářské služby. Tato částka má zvláštní zdanění (a odvádí se z ní sociální pojištění) nahrazující obecné daně. V r. 2002 tato částka činila 5 100 EUR.

Valorizace platu

Automatická, dle platu ve státní službě.

Paušální náhrady

Kromě náhrady pobírají senátoři diety na výdaje za bydlení v Římě, výše je stanovena kanceláři předsedy komory. Výše je 15 denních dávek krát předpokládané výdaje daného úředníka za měsíc, v r. 2002 činila tato dávka 4 003 EUR za měsíc. Tato dávka není zdaněna. Dávka nezahrnuje sekretářské ani asistentské služby.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Poslanci a senátoři mají zdarma veřejnou dopravu a neplatí mýtné na dálnicích. Dále mají do určité částky nárok na dopravné z letiště do komory a z letiště domů (při vzdálenosti vyšší než 100 km). Na náhradu telefonických služeb je limit na rok.

Na spolupracovníky a další náklady mají poslanci i senátoři další náhradu ve výši 4 190 EUR za měsíc, dále na náhradu poštovního a dalších nákladů.

PP = 20 583 EUR/rok (1715,25 EUR/měsíc)

	Měsíční plat v EUR	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	5 100	2,98	4 003	9 103	5,3
Člen dolní komory	5 100	2,98	4 003	9 103	5,3

Nizozemsko – Eerste kammer

Charakteristika komory

Je nepřímo volena zastupitelstvy krajů. Základní rolí je revize vůči návrhům zákonů (má možnost odmítnout zákon, nikoliv navrhnout jeho změnu), řízení je povětšinou písemné.

Platové srovnání s dolní komorou

Členové první komory¹, vykonávají obvykle své původní povolání. Jejich plat je přibližně ¼ platu dolní komory a činí 21 020 EUR za rok. Povolání člena komory není obecně považováno za práci na plný úvazek.

¹ Jsou voleni regionálními zastupitelstvy.

Paušální náhrady

Člen první komory pobírá 1 773 EUR za rok jako příspěvek na zdravotní, důchodové a jiné pojištění, dále paušál na oblečení, telefony, reprezentaci atd. ve výši 4 291 EUR ročně.

Cestovní náklady jsou hrazeny paušálně, paušál je stanoven podle ceny první třídy veřejné dopravy. Jde o 632 EUR za měsíc, 7 583 EUR za rok.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Cestovné do zahraničí je hrazeno komorou, stejně jako ubytování případně stravné. Členové komory nedostávají žádné náhrady za kancelář ani asistentské a sekretářské služby (ani ve volebním obvodu).

PP= 33 900 EUR/rok (2825 EUR/měsíc)

	Měsíční plat v EUR	Poměr k PP	Paušály	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	1 752	0,62	1 137	2 889	1,023
Člen dolní komory	6 467	2,29			

Polsko – Senát**Charakteristika komory**

Senátoři voleni po dvou většinovým systémem v regionech.

Platové srovnání s dolní komorou

Plat členů obou komor je shodný a činí momentálně cca 2 255 EUR. Senátoři pobírají ročně 13 platů. Tato výše je určena pro tzv. profesionální poslance či senátory, tj. ty, kteří nemají další zaměstnání. Ostatním je částka krácena.

Valorizace platu

Plat je každoročně valorizován o inflaci na základě valorizace platu ve státní službě, poměr je dán v zákoně o rozpočtu. V letech 2002 a 2003 nebyla valorizace poslaneckých a senátorských provedena (dobrovolné zmrazení platů).

Paušální náhrady

Paušální náhrada činí 25% měsíčního platu a jsou jí uhrazeny všechny náklady výkonu funkce. Není zdaněna. Paušál nezahrnuje sekretářské služby.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Poslanec i senátor má zdarma veřejnou dopravu. Cestovné do zahraničí je mu uhrazeno včetně stravného, které je odvozeno od běžného stravného, ubytování v zahraničí má stanoven hotelový limit. Nevaršavský senátor má nárok na úhradu bydlení až do částky přibližně jedné čtvrtiny základního platu. Pokud bydlí v poslaneckém hotelu, je mu ubytování hrazeno přímo. Ubytování na služební cestě je hrazeno, ovšem jen do limitu přibližně poloviny základního platu za rok. Zaměstnávání pracovníků sekretariátu poslance je hrazeno do výše stanovené každoročně předsednictvem komory (měsíční částka mírně vyšší než základní plat poslance).

PP= 7 509 EUR/rok (625,75 EUR/měsíc)

	Měsíční plat ² v EUR	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	2 255	3,6	564	2819	4,5
Člen dolní komory	2 255	3,6	564	2819	4,5

Rakousko – Spolková rada**Charakteristika komory**

² Je pobíráno 13 těchto platů v roce.

63 členů volených zemskými sněmy na jejich volební období. Úlohou je ochrana zájmů zemí v legislativním procesu (některé zákony není možno bez souhlasu SR přijmout).

Platové srovnání s dolní komorou

Platy členů Spolkové rady jsou stanoveny na polovinu základny, kterou tvoří plat člena Národní rady. *Poslanecký plat* přitom činil podle ústavního zákona o omezení příjmů veřejných funkcionářů, který byl přijat v r. 1998, 100 000 S, což zároveň tvoří základnu pro platy dalších funkcionářů (což bylo přepočítáno podle směnného kurzu na 7 418,62 EUR). Plat se pobírá 14 krát ročně, části 13. a 14. platu se pobírají po čtvrtletích. V r. 1998 byly platy zmrazeny do července r. 2000. Pro rok 2002 byl plat poslance Národní rady po valorizaci 7 500,20 EUR, poslance Spolkové rady tedy 3 750 EUR.

Valorizace platu

Valorizace platu probíhá podle § 3 téhož zákona, podle něhož předseda Účetního dvora stanoví od r. 2000 valorizační faktor, na základě něhož se platy valorizují od 1.července daného roku. Valorizační faktor se řídí buď podle inflace nebo růstu platů (výpočet je přesně stanoven v § 3 výše zmíněného ústavního zákona).

Paušální náhrady

Rakousko všechny paušály zrušilo.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Náhrady nákladů na cesty, ubytování, kancelář a asistenta a jiné náklady jsou konkrétně nahrazeny, do výšky maximálně 6% základny, kterou je plat poslance Národní rady (tj. dvojnásobek platu Spolkové rady). Pro členy komor bydlící ve větší vzdálenosti než hodina se limit zvyšuje. Náhrada cestovního po Rakousku do a z bydliště je zákonem upravena podle vzdálenosti a ceny veřejné dopravy, do některých spolkových zemí je dovoleno použít letadla nebo lůžkového vozu. Služební cesty do zahraničí jsou konkrétně hrazeny.

PP = 27 164 EUR/rok (2 264 EUR/měsíc)

	Měsíční plat v EUR ³	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	3750 resp. 4375	1,93	Není	-	-
Člen dolní komory	7500 resp. 8750	3,86	Není	-	-

Rumunsko

Charakteristika komory

143 senátorů voleno shodně jako sněmovna, silná role legislativní.

Platové srovnání s dolní komorou

Plat poslanců a senátorů je shodný a činí pro rok 2003: 31 295 000 Lei (35 500 lei je 1 EUR).

Valorizace platu

Vždy změnou zákona, probíhá každoročně.

Paušální náhrady

Paušál je shodný jako plat, tj. 31 295 000 Lei. Kromě toho poslanci a senátoři, kteří nebydlí v Bukurešti, dostávají paušál na dopravu ve výši 2% platu za dny, v nichž se účastní jednání parlamentu či jeho orgánů.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Nebyly zjištěny.

PP = 2001 EUR/rok (166,75 EUR/měsíc)

	Měsíční plat v EUR	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	881	5,3	881 ⁴	1762	10,5

³ Před a po započtení 13. a 14. platu

Člen dolní komory	881	5,3	881	1762	10,5
-------------------	-----	-----	-----	------	------

Španělsko – Senát

Charakteristika komory

255 členů, z nich voleno 208 přímo většinou, 47 legislaturami autonomních oblastí. Senát má relativně silné legislativní pravomoci, i když může být kvalifikovanou většinou přehlasován (a to i u zákonů organických).

Platové srovnání s dolní komorou

Momentálně činí senátorský i poslanecký plat 2 618 EUR.

Paušální náhrady

Paušál poslance je 1643 EUR.

Senátor žádný paušál nepobírá.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Senátor (i poslanec) má právo na náhradu km (0,17 EUR) projetých z domova do parlamentu, pro počet cest jsou však stanoveny omezující podmínky. Senátoři mají vstup na dálnice zdarma a hromadnou veřejnou dopravu v rámci území Španělska zdarma.

Senátoři nemají hrazenou službu asistenta ani kancelář v obvodě.

PP=17 874 EUR/rok (1489,5 EUR/měsíc)

	Měsíční plat v EUR	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	2 618	1,45	není	-	-
Člen dolní komory	2 618	1,45	1643	4261	2,86

Švýcarsko – Stavovská rada (jiný překlad je Rada kantonů)

Charakteristika komory

46 přímo volených členů po 2 za kanton a po 1 za polokanton.

Platové srovnání s dolní komorou

Roční plat členů Národní rady i Stavovské rady⁵ (které tvoří Spolkové shromáždění) je v současné době (2003) 24 000 CHF, tj. 15 360 EUR za rok tedy 1 280 EUR za měsíc. Je stanoven jako náhrada, ale je zdaněn. Kromě toho za jeden den přítomnosti na práci orgánů pobírá člen 400 CHF jako denní příspěvek a 85 CHF jako stravné (obě částky jsou zdaněné) tj. 256 + 54 EUR = 310 EUR.

Valorizace platu

Provádí se ad hoc.

Paušální náhrady

Na všeobecné náklady je stanovena nezdaněná náhrada pro členy obou komor na 30 000 CHF za rok. Jako cestovné pobírá člen 3 520 CHF za rok tj. paušál činí 19 200 + 2253 EUR = 21 453 EUR za rok tedy 1788 EUR za měsíc.

Ostatní požitky popř. jejich nepaušální náhrady

Za hodinu cesty pobírá člen 20 CHF. Za pobyt mimo domov pak 160 CHF za den.

1 CHF = 0,64 EUR

PP = 43 683 EUR/rok (3640,25 EUR/měsíc)

⁴ Plus cestovné, viz výše.

⁵ Jsou voleni jako zástupci kantonů.

	Měsíční plat v EUR	Poměr k PP	Paušál	Součet	Poměr součtu k PP
Člen horní komory	1280 plus 310/den	0,35 (bez denních přísp.)	1788	3068	0,84 (bez denních přísp.)
Člen dolní komory	1280 plus 310/den	0,35 (bez denních přísp.)	1788	3068	0,84 (bez denních přísp.)

Velká Británie – Sněmovna lordů

Charakteristika komory

Jmenovaní, virilní a dědiční pérové plus lord kancléř. Mají právo zastavit přijetí zákona (suspenzivní veto), které však není příliš využíváno. Sněmovna slouží často pro účely prvního projednávání zákonů, její aktivita je ve srovnání s pravomocemi vysoká (vysoký počet zasedacích dnů a týdnů).

Platové srovnání s dolní komorou

Pokud není člen horní komory ministrem ani vládním úředníkem ani členem soudcovské komory, nepobírá žádný plat (uvažuje se o reformě a podstatném zvýšení platu, zatím nebyla schválena).

Náhrady za účast (jsou nezdaněné)

Člen horní komory pobírá náhradu výdajů za konkrétní denní účast jednání sněmovny, ve formě:

- *day subsistence* ve výši maximálně 64 liber na den (strava, pohoštění hosta, městská doprava, parkovné apod.),
- *night subsistence* ve výši maximálně 128 liber za noc do nejvýše 5 dnů v týdnu (ubytování),
- *office costs* - náklady kanceláře (náklady asistence a kancelářských a odborných potřeb, na den účasti na zasedání plus maximálně 40 dalších dnů v roce, kdy komora nezasedá) do maximální výše 53,50 libry na den.

Ostatní náhrady

Člen sněmovny pobírá náhradu nákladů za cestu mezi svým bydlištěm a sněmovnou (momentálně 0,561 libry za míli, omezeno 20 000 mílemi za rok) nebo náhradu za první třídu jiného druhu dopravy. Zvláštní dávkou je náhrada za jízdu na kole ve výši 0,072 libry za míli.

Nemá náhradu za užívání kanceláře.

Prameny:

ECPRD databáze

Vlastní prameny PI

Jednací řády parlamentů

Jan Kysela, Senát Parlamentu České republiky v historickém a mezinárodním kontextu, Praha 2000

Klokočka, Wagnerová, Ústavy států Evropské unie, Praha 1997

Práce Parlamentního institutu č. 1 113, Platy poslanců ve vybraných zemích, červen 1998